

ePOOKI

OULUN AMMATTIKORKEAKOULUN TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖN JULKAISUT ISSN 1798-2022

ePooki 43/2018

Lapsentahtisen ensi-imetyksen avulla kohti toiveiden mukaista imetyskokemusta

Alian Johanna, Makkonen Marjo, Rainto Satu

13.8.2018 ::

The Golden Hour -lapsentahtinen ensi-imetys kertoo vastasyntyneen vaistonvaraisesta toiminnasta syntymän jälkeen. Ensi-imetys toteutuu Suomessa hyvin, mutta lapsentahtinen ensi-imetys on vielä suhteellisen tuntematonta. Lapsentahtinen ensi-imetys edistää varhaista vuorovaikutusta ja imetyksen onnistumista sekä parantaa äidin imetysluottamusta.

KUVA: Halfpoint/Shutterstock.com

Imetystavoitteista jäädään vielä kauas

Suomessa suositellaan täysimetystä 4–6 kuukauden ajan sekä imetystä osana muuta ravintoa vähintään vuoden ikään. Tutkimusten mukaan etenkin täysimetystavoitteista jäädään reilusti. Yksi merkittävä syy

täysimetyksen aikaiselle loppumiselle on ilman lääketieteellistä syytä annettu lisämaito synnytyssairaalassa. ^[1] Lapsentahtinen ensi-imetys edistää imetystä, sillä lapsen hakeutuessa itse rinnalle on imuote yleensä optimaalinen ^[2]. Ensimmäisten kahden tunnin sisällä toteutunut ensi-imetys on yhteydessä imetyksen yleisyyteen myöhemmin sekä suurempiin maitomääriin ensimmäisinä synnytyksen jälkeisinä vuorokausina ^[3] ^[4].

Lapsentahtisen ensi-imetyksen avulla voidaan vähentää lisämaitoantamista synnytyssairaalassa, mikä lisää täysimetyksen toteutumista kotiutumisen jälkeen. Lapsentahtinen ensi-imetys mahdollistaa äidin ja lapsen välisen seesteisen ensikontaktin, jonka avulla äidin on helpompi tulkita lapsen nälkäviestejä. ^[5]

Älä hätiköi, anna aikaa

Lapsentahtinen ensi-imetys, The Golden Hour, käsittää tietyt vaiheet, joiden kautta vastasyntynyt hakeutuu vaistojensa varassa äitinsä rinnalle syntymän jälkeen. Mikäli äiti on saanut lääkkeellistä kivunlievitystä synnytyksen aikana, voi lapsen rinnalle hakeutuminen vaatia enemmän aikaa lääkkeettömään synnytykseen verrattuna. ^[2] Tärkeimmät lapsentahtisen ensi-imetyksen onnistumista edistävät asiat ovat lapsen ja äidin hyvä vointi, henkilökunnalta saatu tuki sekä ympäristön kiireettömyys ^[3] ^[5].

Syntymän jälkeen lapsi kuivataan kauttaaltaan, jonka jälkeen hän pääsee alastomana ihokontaktiin äidin rinnalle. Äiti ja lapsi peitellään lämpimästi, mutta pipoa lapselle ei ole tarvetta laittaa. Rinnalle hakeutumisessa on erotettavissa eri vaiheita, jotka seuraavat toisiaan. Lapsentahtisen ensi-imetyksen aikana lapsen aktiivinen vaihe ja lepovaihe vuorottelevat. Lapsen aktiiviseen vaiheeseen kuuluvat syntymäitku, aktivoituminen, ryömiminen, rintaan tutustuminen, imeminen ja rinnan hieronta. Nämä vaiheet ovat tarkemmin kuvattuna kuviossa 1 lapsentahtisen ensi-imetyksen eteneminen vaihe vaiheelta. Lapsen lepovaiheeseen kuuluvat rentoutuminen, lepääminen, herääminen ja nukahtaminen. Lapsi voi levätä missä vaiheessa tahansa. Lapsentahtisen ensi-imetyksen aikana lapsi osoittaa pystyvänsä heti ensi hetkistä hallitsemaan viittä aistiaan: tuntoa, näköä, kuuloa, hajua ja makua. ^[2] ^[6]

THE GOLDEN HOUR

LAPSENTAHTINEN ENSI-IMETYS

SYNTYMÄITKU
Elimistö sopeutuu
kohdunulkoiseen elämään

1

RENTOUTUMINEN
Vastasyntynyt on täysin
liikkumaton

2

HERÄÄMINEN
Silmät avautuvat ja
suun alue aktivoituu

3

AKTIVOITUMINEN
Katsekontakti äidin ja
lapsen välillä,
vastasyntyneen liikkeet
laajenevat ja hamuilu on
selkeää

4

LEPÄÄMINEN
Vastasyntynyt voi levätä
missä vaiheessa tahansa
ja lepoa vaiheita voi olla
useita ennen ensimmäistä
imetystä

5

RYÖMIMINEN
Vastasyntynyt hakeutuu
äidin rinnalle ryömivin,
liukuvien tai harppaavien
liikkein

6

TUTUSTUMINEN
Vastasyntynyt tutustuu
rintaan nuoleskelemalla
rinnanpäästä

7

IMEMINEN
Vastasyntynyt tarttuu
rintaan suu ammollaan ja
ryhtyy imemään napakasti

8

RINNAN HIEROMINEN
Vastasyntynyt hieroo rintaa
useassa eri vaiheessa. Tämä
edistää äidin oksitosiinin
tuotantoa

9

NUKAHTAMINEN
Vastasyntynyt nukahtaa
viimeistään kahden tunnin
kuluttua syntymästä

10

Ilman lääketieteellistä syytä vastasyntyneen
vaistonvaraiseen toimintaan ei tule puuttua

KUVIO 1. Lapsentahtisen ensi-imetyksen eteneminen vaihe vaiheelta

Äidin on tärkeää havainnoida lasta lapsentahtisen ensi-imetyksen eri vaiheissa. Lapsen havainnointi kehittää äidin kykyä tulkita lasta ja hänen tarpeitaan sekä edistää lapsen ja äidin välistä vuorovaikutusta. ^[4] Lapsentahtinen ensi-imetys on vaistonvarainen tapahtuma, joka etenee lapsen valmiuksien mukaan ^[7] ^[6]. On hyvä tietää, että lapsi määrää tahdin: äidin hätäileminen voi hidastaa tai jopa estää lapsentahtisen ensi-imetyksen toteutumista ^[6]. Mikäli lapsi on terve, normaalipainoinen ja synnytys on säännöllinen alatiesynnytys, ei lapsentahtiseen ensi-imetykseen ole esteitä ^[8]. Ensi-imetyksen päätteeksi lapsi nukahtaa viimeistään kahden tunnin kuluttua syntymästä. Nukahtaminen tapahtuu, vaikka ensi-imetys onnistuisikaan ^[2] ^[6]. Ensimmäistä kahta elintuntia kutsutaan varhaiseksi hälytystilaksi, jolloin lapsi onnistuu helpoiten hakeutumaan vaistonvaraisesti rinnalle. Lapsentahtinen ensi-imetys voidaan toteuttaa myös myöhemmin, jos äiti ja vauva joutuvat toisista erilleen syntymän jälkeen. Tällöin rinnalle hakeutumiseen tarvitaan yleensä enemmän aikaa kuin välittömästi syntymän jälkeen ^[8].

Kättilön tuki äidille tärkeää

Kättilön toiminnalla on merkittävä yhteys lapsentahtisen ensi-imetyksen toteutumiseen. Mitä enemmän hoitohenkilökunta tietää aiheesta, sitä paremmin lapsentahtinen ensi-imetys toteutuu. Lapsentahtinen ensi-imetys voi olla äidille ennenkuulumaton asia. Lapsentahtisen ensi-imetyksen toteutumiselle on oleellista, että kättilöllä on tietoa asiasta ja he pystyvät tukemaan äitiä tämän onnistumisessa. ^[3] Ajan antaminen on tarpeellista, sillä lapsentahtinen ensi-imetys voi kestää tunnin jopa kahteen ^[7] ^[6]. Kättilön kannustus ja tuki lisäävät äidin luottamusta itseensä ja lapseen sekä vähentävät äidin kokemaa epävarmuutta.

Henkilökunnan kokemuksen ja tiedon puute aiheeseen liittyen heikentää lapsentahtisen ensi-imetyksen toteutumisen todennäköisyyttä. Äidit kokevat etenkin henkilökunnalta saadun tuen tärkeänä. Mitä enemmän äidit saavat tukea, tietoa ja kannustusta lapsentahtiseen ensi-imetykseen, sitä innokkaammin he kokeilevat sitä. Henkilökunnan vuoronvaihdot, yhteistyökyvyttömyys ja ajan puute heikentävät lapsentahtisen ensi-imetyksen toteutumisen todennäköisyyttä. ^[3] Yhteenvetona tutkimuksen tuloksista voidaan sanoa, että lapsen vaistonvaraiseen toimintaan ei tule puuttua, ellei siihen ole lääketieteellistä syytä.

Lapsentahtisen ensi-imetyksen huikeat hyödyt

Lapsentahtinen ensi-imetys lisää äidin oksitosiinin tuotantoa. Oksitosiini vahvistaa äidin ja lapsen välistä kiintymystä sekä luottamusta toisiinsa. Se on myös yhteydessä useisiin tunnereaktioihin synnytyksen jälkeen. Oksitosiinin erityis vähentää äidin synnytyksen jälkeistä alakuloa, masentuneisuutta ja negatiivisia ajatuksia. ^[9] ^[8] Lapsentahtinen ensi-imetys lisää äidin tyytyväisyyttä ja onnistumisen tunnetta niin synnytyksen, imetyksen onnistumisen kuin lapsen suhteen. ^[4] ^[9] ^[8] Lisäksi lapsentahtinen ensi-imetys tukee kehon nopeaa palautumista synnytyksestä ja vähentää imetyksen apuvälineiden, esimerkiksi rintakumin, tarvetta ^[6].

Lapsentahtinen ensi-imetys ehkäisee lapsen liiallista painon laskua syntymän jälkeen, vähentää kivuntuntemusta sekä itkuisuutta. Ihokontaktissa lapsen hengitys ja verenpaine tasaantuvat nopeammin, ruumiinlämpö pysyy tasaisena ja verensokeritaso pysyy ihanteellisena. Lapsentahtisen ensi-imetyksen ansiosta lapset ovat aktiivisempia ja valppaampia, mikä edistää paremman imuotteen saamista ja tehokkaampaa imemistä. Sopeutuminen kohdun ulkopuoliseen elämään on näin ollen helpompaa. ^[6] ^[9] ^[10]

Lapsentahtisen ensi-imetyksen hyödyt imetyksen osalta liittyvät etenkin maidontuotantoon, imetyksen onnistumiseen ja imetyksen jatkumiseen. Lisäksi lapsentahtinen ensi-imetys lisää täysimetyksen todennäköisyyttä ja lisää imetyskertojen määrää. ^[4] ^[8] Yhteiskunnan näkökulmasta lapsentahtisen ensi-imetyksen hyödyt ovat merkittäviä: se lyhentää sairaalajakson pituutta ^[8], lisää vierihoitoa, ehkäisee infektioita ja vähentää lisämaidon käyttämisen tarvetta. Sairaalassa annettava lisämaito voi olla luovutettua äidinmaitoa tai keinomaitoa eli äidinmaidonkorviketta. Lisämaidon antaminen lapselle lisää sairaalan kuluja. ^[11] Imetyksen lisääntyä pulloruokinta vähenee, mikä taas vähentää pulloruokinnan haittoja. Vaikka keinomaito on hyvän hygieniatason maissa lapsille turvallista, ei imetyksen merkitystä tule vähätellä.

Synnytyksen kulku ja raskausaikana saatu tieto vaikuttaa

Synnytyksen kulku vaikuttaa lapsentahtisen ensi-imetyksen toteutumiseen merkittävästi. Eniten merkitsee synnytystapa: normaalin alatiesynnytyksen jälkeen lapsentahtisen ensi-imetyksen toteutuminen on yleisempää kuin sekion jälkeen. ^[12] Synnytyksen tapahduttua ennen aikaisesti lapsentahtinen ensi-imetys on harvinaisempaa kuin 37. raskausviikon jälkeen tapahtuneessa synnytyksessä. Varhainen ihokontakti ja sen pituus edistävät lapsen vaistonvaraista toimintaa. Varhainen ihokontakti ja sen pituus ovat vaistonvaraista toimintaa edistäviä tekijöitä. Varhaisen ihokontaktin tulisi alkaa välittömästi syntymän jälkeen. ^[3] Ilman lääkkeellistä kivunlievitystä toteutuva synnytys edistää myös lapsentahtisen ensi-imetyksen toteutumista, kun taas selkäpuudutus voi tuoda haasteita lapsen vaistonvaraiselle toiminnalle. ^[12]

Vanhempien korkea sosioekonominen asema, aikaisempi tieto ja perehtyneisyys lapsentahtiseen ensi-imetykseen lisäsivät tämän toteutumista [12] [8]. Lisäksi äidin voinnilla ennen ja jälkeen synnytyksen on merkitystä fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti. Myönteisesti vaikuttavat myös äidin hyvä fyysinen kunto ennen synnytystä ja sen jälkeen. Lisäksi positiivinen synnytyskokemus edistää lapsentahtista ensi-imetystä [4]. Äidille aiheutuvat fyysiset haitat, kuten isot vuodot tai repeämät, jotka vaativat välitöntä hoitoa, puolestaan heikentävät lapsentahtisen ensi-imetyksen toteutumisen todennäköisyyttä [8]. Äidin päihteyden käyttö, masentunut mieliala, alakulo, kieltäytyminen imetyksestä ja ihokontaktista sekä synnytyskumppanin tuen puute vähentävät lapsentahtisen ensi-imetyksen toteutumista [10]. Yksin synnyttävällä äidillä lapsentahtisen ensi-imetyksen toteutuminen on vähäisempää. Lisäksi muut toimet, kuten äidin peseytyminen ja pukeutuminen heti synnytyksen jälkeen, haittaavat lapsentahtisen ensi-imetyksen toteutumista.

Lapsen Apgar-pisteet, vointi, syntymäpaino, pukeminen heti syntymän jälkeen, varhainen erottaminen äidistä ja erilaiset hoitotoimenpiteet vaikuttavat lapsentahtisen ensi-imetyksen toteutumiseen. Lapsen ihanteellinen syntymäpaino, virkeä yleisvointi ja korkeat Apgar-pisteet lisäsivät lapsentahtisen ensi-imetyksen toteutumisen todennäköisyyttä. Alhaiset Apgar-pisteet, pieni syntymäpaino ja lapsen huono vointi syntymän jälkeen voivat viivästyttää hänen ja äidin välistä syntymän jälkeistä varhaista ihokontaktia. [8] [11] Ihokontakti on edellytys lapsentahtisen ensi-imetyksen toteutumiselle [3]. Myös lapsen pukeminen ja erilaiset hoitotoimenpiteet, esimerkiksi injektiona annettu K-vitamiini, mittaus, punnitus, nielun imeminen ja lapsen peseminen, häiritsevät hänen vaistonvaraista toimintaansa.

Isoissa synnytyssairaaloissa lapsentahtinen ensi-imetys toteutuu paremmin kuin pienissä sairaaloissa. Isoissa sairaaloissa resurssit äidin ja vauvan hoitoon ja ohjaukseen heti synnytyksen jälkeen ovat paremmat kuin pienissä sairaaloissa. [12] [8] Lisäksi lapsentahtinen ensi-imetys toteutuu paremmin yöllä kuin päivällä. Yöaikaan sairaaloissa on rauhallisempaa ja kätilöillä on enemmän aikaa. Lapsentahtista ensi-imetystä edistää merkittävästi sairaalan vauvamyönteisyys [11]. Vauvamyönteisyydestä puhutaan, kun synnytyssairaalassa, jossa hoidetaan raskaana olevia, synnyttäviä ja synnyttäneitä äitejä sekä imeväisikäisiä lapsia, suojellaan imetystä sekä edistetään ja tuetaan sitä. Vauvamyönteisyyden arviointi toteutetaan Maailman terveysjärjestön (WHO:n) ja UNICEF:in laatimilla kriteereillä. [13] Mitä myönteisemmin sairaala suhtautuu aiheeseen, sitä todennäköisempää on myös lapsentahtisen ensi-imetyksen toteutuminen, sen kokeileminen ja siitä tiedottaminen.

Suosituks

Lapsi hakeutuu syntymänsä jälkeen äitinsä rinnalle vaistonvaraisesti tiettyjen vaiheiden kautta [2]. Ensimmäisellä elintunnilla on sekä lyhyt- että pitkävaikutteisia psykofyysisiä hyötyjä, jotka ovat erityisen tärkeitä lapsen kehitykselle. Lapsentahtinen ensi-imetys edistää imetyksen onnistumista, tasaa lapsen elintoimintoja sekä tukee varhaista vuorovaikutusta. Lapsentahtista ensi-imetystä edistävät lapsen sopiva syntymäpaino, äidin ja lapsen hyvä vointi sekä henkilökunnan tuki. [4] Lapsentahtista ensi-imetystä haittaavat henkilökunnan kiire ja tuen puute [3], äidin ja lapsen huonovointisuus sekä äidin haluttomuus ihokontaktiin ja synnytyksen aikainen selkäpuudutus.

Suosittelemme, ettei lapsen vaistonvaraiseen toimintaan puututa ilman lääketieteellistä syytä. Tarvittavat hoitotoimenpiteet, kuten mittaukset, punnitukset, K-vitamiini-injektion anto sekä mahdollisten verinäytteiden otto tulisi toteuttaa vasta onnistuneen ensi-imetyksen jälkeen. Äitiä tulee myös tukea ja kannustaa lapsentahtiseen ensi-imetykseen, sillä vastasyntyneen vaistonvarainen toiminta on useimmille vielä tuntematonta. Mielestämme lapsentahtisen ensi-imetyksen juurruttaminen synnytyssalin toimintaan on ajankohtaista, sillä lapsentahtisen ensi-imetyksen avulla voidaan vähentää imetyshaasteiden ilmaantumista imetyksen alkutaipaleella.

Lähteet

1. [^]Kansallinen imetyksen edistämisen asiantuntijaryhmä. 2009. Imetyksen edistäminen Suomessa. Toimintaohjelma 2009–2012. Raportti 32. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. Hakupäivä 29.5.2018.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201205085091>
2. [^]abcdeWidström, A-M., Lilja, G., Aaltomaa-Michalias, P., Dahllöf, A., Lintula, M. & Nissen, E. 2010. New-born behaviour to locate the breast when skin-to-skin: a possible method for enabling early self-regulation. Acta Paediatr 100 (1), 79–85.
3. [^]abcdefgMikiel-Kostyra, K., Mazur, J. & Boltrusko, I. 2002. Effect of early skin-to-skin contact after delivery on duration of breastfeeding: a prospective cohort study. Acta Paediatr 91 (12), 1301–6.
4. [^]abcdefBystrova, K., Widström, A-M., Matthiesen, A-S., Ransjö-Arvidson, A-B., Welles-Nyström, B., Vorontsov, I. & Uvnäs-Moberg, K. 2007. Early lactation performance in primiparous and multiparous women in relation to different maternity home practices. A randomised trial in St.

Petersburg. Int Breastfeed J. 2 (9). Hakupäivä 29.5.2018.

<https://internationalbreastfeedingjournal.biomedcentral.com/articles/10.1186...>

5. ^^{ab}Alian, J. & Makkonen, M. 2017. The Golden Hour – lapsentahtinen ensi-imetys. Oulun ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Hakupäivä 29.5.2018.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017120620007>
6. ^^{abcde}Widström, AM., Lilja, G., Aaltomaa-Michalias, P., Daflöf, A., Lintula, M. & Nissen, M. 2011. Newborn behaviour to locate the breast when skin-to-skin: a possible method for enabling early self-regulation. Acta Paediatr 100 (1), 79–85.
7. ^^{ab}Carfoot, S, Dickson, R. & Williamson, P. 2005. A randomised controlled trial in the North of England examining the effects of skin-to-skin care and breastfeeding. Midwifery 21 (1), 71–9.
8. ^^{abcde}Redshaw, M., Hennegan, J. & Kruske, S. 2014. Holding the baby: Early mother-infant contact after childbirth and outcomes. Midwifery 30 (5), e177–87.
9. ^^{abc}Moore, ER., Anderson, GC., Bergman, N. & Dowswell, T. 2012. Early skin-to-skin contact for mothers and their healthy newborn infants. Cochrane Database Syst. Rev. 16 (5).
10. ^^{ab}Dani, C., Cecchi, A., Commare, A., Rapisardi, G., Breschi, R. & Pratesi, S. 2015. Behavior of the Newborn during Skin-to-Skin. J Hum Lact 31 (3), 452–7.
11. ^^{abc}Hakala, M., Laukkala, H., Kaakinen, P. & Elo, S. 2015. Vauvamyönteisyyden nykytila Suomessa vastasyntyneen ihokontaktin toteutumisen osalta. Tutkiva hoitotyö 13 (4), 15–24.
12. ^^{abc}Bramson, L., Lee, JW, Moore, E., Montgomery, S. Neish, C., Bahjri, K. & Melcher, CL. 2010. Effect of early skin -to-skin mother-infant contact during the first 3 hours following birth on exclusive breastfeeding during the maternity hospital stay. J Hum Lact. 26 (2), 130–7.
13. ^^uTerveiden- ja hyvinvoinninlaitos. 2017. Vauvamyönteisyys ja vauvamyönteisyyssertifikaatti. Hakupäivä 16.8.2017.
<https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut...>

Metatiedot

Nimeke: Lapsentahtisen ensi-imetyksen avulla kohti toiveiden mukaista imetyskokemusta

Tekijä: Alian Johanna; Makkonen Marjo; Rainto Satu

Aihe, asiasanat: imetys, lapsivuodeaika, synnytys, vastasyntyneet, vauvat, vierihoito, vuorovaikutus, äidinmaito, äidit

Tiivistelmä: Maidon saaminen on vastasyntyneelle elinehto. Ensimmäisten kuukausien ajan äidin oma maito on lapselle optimaalisin ravinnonlähde, sillä äidin keho sopeuttaa maidon koostumuksen lapsen tarpeita vastaavaksi. Vaikka imetyksen edistämiseksi on tehty Suomessa paljon töitä, eivät kansalliset imetystavoitteet toteudu. Syntymän jälkeisten tuntien tapahtumat ovat merkittäviä imetyksen käynnistymiselle. Lapsentahtisen ensi-imetyksen avulla imetys käynnistyy luonnollisesti. Lapsentahtinen ensi-imetys valikoitui tutkimuksen aiheeksi, sillä asiasta on vielä niukasti suomenkielistä tietoa.

Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata lapsentahtinen ensi-imetys, sen hyödyt sekä siihen yhteydessä olevat tekijät normaalin alatiesynnytyksen jälkeen. Tavoitteena oli saada suomenkielistä tietoa tutkittavasta aiheesta, mikä laajentaa hoitohenkilökunnan ymmärrystä aiheesta sekä sen hyödyistä äidille ja lapselle. Tutkimuksen tuottaman tiedon avulla voidaan vahvistaa äidin ja lapsen välistä varhaista vuorovaikutusta sekä lisätä äidin imetysluottamusta. Tuloksia voidaan myös hyödyntää kättilöiden ja kättilöopiskelijoiden kouluttamisessa. Tutkimusmenetelmäksi valittiin systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Aineistona käytettiin yhdeksää tutkimusta, jotka kerättiin neljästä kansainvälisestä elektronisesta tietokannasta. Tulokset analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2018-08-13

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2018061125602>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: CC BY-NC-ND 4.0

Näin viittaat tähän julkaisuun

Alian, J., Makkonen, M. & Rainto, S. 2018. Lapsentahtisen ensi-imetyksen avulla kohti toiveiden mukaista imetyskokemusta. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 43. Hakupäivä xx.xx.2018. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2018061125602>.